Ngandu na Makaku

Nsangu ya bambuta!

Tela yo! (2x)

Bampangi na mono! Beno wa nsangu mosi. Yo vandaka na bwala mosi, bampangi na mono, kima ya mono metubila bwala sambu bambisi na kati ya mfinda bau kemonaka yo kele mpi bwala na bau ya bau ke zingilaka. Kuvandaka ngandu na makaku, bampangi na mono, beno zaba ti ngandu kevandaka na masa, buna makaku kezingaka na banti. Na luzingu na bau, muntu na muntu kesepilaka mingi na kifulu na yandi ya luzingu.

Kilumbu mosi, nkinzi ya nene kuvandaka na ntoto na bau ya mwimba, ye bau kubingaka bambisi nyonso ya mfinda ata bayayi ya kezingaka na masa, na ya kezingaka na masa ve; bau kwisaka kukutaka na nkinzi yina.

Mfumu na bau vandaka Nkoyi. Yandi muntu ya bingisaka bambisi yina nyonso. Na ntangu ya bau media mpi menwa, mfumu na bau, yina ya kubingaka bau, yandi nkoyi kele na kutala na kati na bau nyonso kaka mboloko yayi ya beto ke bingaka kabuluku kuvandaka ve na nkinzi yina. Yayi me kuma na ntangu ya bau kele na kukina. Mfumu kele na kutala, mfumu kele na kutala. Mfumu kele na kutala mpamba ve, yandi me nima yandi kuwa makasi. Na nima yandi kutelema kusonga bayayi kuva bula ngoma:

Beno kanga ntete bangoma na beno, ye beno kuwa beno nyonso.

Bau nyonso kuvanda mpimaa, ata muntu ke tuba ve, ve.

Mfumu kutelema, na nima yandi kuyifula nde:

Mono mebinga beno nyonso sambu na nkinzi, kansi muntu mosi, kabuluku, mekwisa ve, sambu na inki?

Mfumu kutelema, yandi kusonga bau mpidi yayi:

Beno nyonso, na mono kumosi, beto ke vanda awa tii kilumbu kabuluku atakwisa.

Na nima mfumu kubaka bambulu mbulu na yandi, yandi kutula bau na nima na bau nyonso, mosi kunikana ve, ve.

Kilumbu ya ntete yau meluta, bau ke kaka na kukina. Kilumbu ya zole mekuluta. Yandi kabuluku, yandi kekwisa ve. Bantu mpi melemba na kukina, bima ya kudia mpi memana. Na kilumbu ya kitatu, nzala mekatila bau nyonso. Na nima ndjoku, yandi kutelema ye yandi kulomba nzila na kutuba na mfumu. Mfumu kupesa yandi kiyeka ya kutuba. Ndjoku kutuba mpidi yayi:

Mfumu, sambu na inki nge kezola kufua makanda yayi nyonso na nzala sambu na kamuntu ya mpamba, mpamba yayi, kabuluku?; nge sala mutindu yayi, tinda beto nyonso na kusosa kabuluku. Ye na nima, yina atakukanga yandi, yandi atakunatila nge yandi; nyonso ya nge atazola kusala yandi, nge ke na kiyeka nyonso.

Mfumu na bau kuwa mpidi ina, yandi kundima ya kutubaka ndjoku. Na nima, yandi kusonga bambisi nyonso ya mfinda:

Beno kwenda, yina atakukanga kabuluku, yandi kunata yandi awa na mono; ye mono atakupesa yandi ndola.

Bambisi nyonso ya mfinda kupanzana, muntu na muntu nzila na yandi. Mutindu ya bau kupanzanaka, ngandu meyantika kukwenda na kiwina na yandi ya masa. Na nzala na yandi, yandi media ve kana bilumbu zole ya mvimba yandi kele kutambula na nsi ya banti. Mbala mosi, mupepe ya ngolo ya mvula metelema kenikisa banti; buna nti mosi kukatukaka na zulu, yo kwisa kubwila ngandu na kati-kati: “gbooo”. Ngandu mekangama kifulu mosi, mpila ya kunikana yo kele ve. Yandi mevanda mpimaa. Ibuna makaku yayi ya ya beto ke bingaka “pongi”, yandi ina kele na kukwendaka na banti, kukatuka na yayi, kukilosa na ya nkaka, sambu nzila na yandi ke vandaka na zulu ya banti. Na nima, yandi kukuma na kifulu ya nti yina ya kubwilaka ngandu. Ngandu, meso me basika, ke na kutala nani ke luta pana sambu na kugulusa yandi. Makaku mekuma pana, me ifula ngandu:

Mbuta muntu, inki kima me kanga nge awa?

Ngandu ke na kutuba:

Nti me kubwila mono; kana nge me tedimisa yo, mono atakukatuka awa.

Makaku, na mawa ya mpangi na yandi kukwisa kukulumuka na nti. Ngandu kusonga makaku na kuluta kwaku na monoku na yandi, yandi simba nti. Makaku mpi kuluta mpi kiteso mosi. Yandi kusimba nti. Ngandu na nzala na yandi, naa makasi na yandi ya nti kubwilaka yandi, na ntangu ya makaku me simba nti, yandi kubasika malembe malembe. Ye yandi simba na meno na yandi na diluku ya makaku.

Na nima makaku ke songa yandi nde:

Bikisa mono, mono kwenda ka mono.

Ngandu nde:

Awa nge ke kutala mono, mono kele na nzala; se sepi yayi, mono fwetele kudia nge.

Makaku kulomba yandi ndoluka:

Lolula mono! Bika mono, mono kukwenda ka mono. Beto kele nzila mosi na nge.

Ngandu ketuba kaka nde:

Ikele ve, ve; mono ke dia kaka nge.

Na ntangu yina ya bau ke kutubanaka, kabuluku kubasika; yandi kuyula bau nde:

Inki mavuanga na beno?

Ya ngandu ke zola kutuba, kabuluku kutuba nde bika ntete makaku kutuba; na nima, makaku kuyantika kutuba:

Tala mutindu yau vandaka. Beto mekatuka na nkinzi ya nene ya mfumu, nkoyi, kubingisaka beto nyonso kutu nge, yandi mfumu me songa beto, muntu na muntu nyonso na kusosa nge; beto kanga nge, beto nata nge na yandi, mfumu nkoyi. Mono kele na kukwendaka kusosa mbuma na mono sambu na kudia, na nzala na mono yayi. Mfumu nkoyi kukangaka beto, bilumbu tanu na mvimba. Yandi yayi ngandu, kana inki mutindu yandi kwisilaka kuluta awa, ye nti kubwila yandi. Mono ke na kuluta ka mono, ya yandi mebinga mono nde makaku kwisa gulusa mono. Mono mekwisa. mono mesimba nti. Yandi mebasika. Na nima yandi ke songa mono nde yandi kele na nzala. Yandi fwetele kudia mono. Yau ke vandaka mpidina. Kansi yandi ke wila mono ve. Nge, kabuluku, nge tadila beto dikambu yayi.

Kabuluku kubaka ndinga. Yandi songa na ngandu nde:

Nge, ngandu, makaku kukutaka nge wapi?

Ngandu kutuba nde:

na nsi ya nti.

Kabuluku kusonga ngandu nde:

Nge, ngandu, nge vutuka ntete na kifulu ya nge vandilaka.

Ngandu kuvutuka na nsi ya nti.

Na nima, kabuluku kusonga makaku:

Nge, makaku, vutula nti mutindu ya yo vandaka.

Makaku mpi kubaka nti yina, yandi kuvutula yau na nitu ya ngandu. Yau kukuma pana, kabuluku kusonga makaku:

Nge, makaku! Kwenda ka nge! Ya ngandu kumonaka mpidina, yandi yantika kudila. Yandi ke lomba bau zole kukwisa gulusa yandi:

Nge kele zoba! Sambu muntu me gulusa nge, ye nge ke zola kufwa yandi diaka?

Na nima, makaku kukwenda kwa yandi. Kabuluku mpi kukwenda ka yandi; ngandu mevukala na ya nti na kudila. Ntama mingi ve, muntu mosi ya kuvandaka kuluta, yandi vandaka kukwenda na kongu. Yandi me tala na nsi ya nti mpila ya ngandu me kangama. Yandi baka munduki ya yandi ya tolo-tolo. Yandi kubula ngandu, ibuna ngandu kufwa. Nsangu ya bambuta kukuma pana, yau me mana.

Nyonso yina ketuba nde inki? muntu ya mayele, na yayi nyonso yayi ya mono metela beno ke nsangu ya bambuta. Bambuta kuvandaka kutela beto, ye beto mpi ke tela beno, bana na beto. Bana na beto atakutela mpi na bana na bau. Yo ke mpidina.